FIE ettevõtte varade maksustamine ettevõtluse lõpetamisel

Ettevõtluse lõpetamisel võib ettevõtja ettevõtluses kasutatud vara, kas võõrandada või loetakse see isiklikku tarbimisse võetuks.

ETTEVÕTLUSES KASUTATUD VARA VÕÕRANDAMISEST SAADUD TULU MAKSUSTAMINE

Kui FIE võõrandab ettevõtluses kasutatud vara, mille soetusmaksumuse on ta eelnevalt, kas osaliselt või täielikult kuludesse kandnud, loetakse selle vara müügihind (või vara vahetuse teel saadud muu vara turuhind) ettevõtlustuluks ning maksustatakse.

Näide
FIE müüs 192 euroga ära ettevõtluse tarbeks soetatud puuri, mille ta oli 2010. aastal soetanud 3500 krooniga (ümber arvutatuna 223,69 euroga). Puuri ostuhinna oli ta kandnud ettevõtluse kuludesse. Müügist saadud summa (192 eurot) näitab ta ettevõtlustuludes (vormi E rida 1.1.4).

Kui vara soetusmaksumus kanti kuludesse osaliselt, siis tuleb FIE tuludes näidata vara võõrandamisest saadud tulu ehk müügitulu sama proportsiooniga kui kuludesse kantud soetusmaksumus.

Näide
FIE soetas 1278 euro eest suitsuahju. Teades, et kasutab seda ka isiklikul otstarbel, määras ta ettevõtluses kasutatavaks osakaaluks 75% ja kandis soetusmaksumusest 75% (958,50 eurot) ettevõtluskuludesse.
Ahju müües sai ta selle eest 1182 eurot. Ettevõtlustulule peab ta lisama 75% saadud müügitulust (samas proportsioonis, mis soetamisel kasutati) ehk 886,50 eurot (1182 × 75 ÷ 100).

Samuti on FIE-l lubatud suurendada **tulumaksuseaduse §-de 48 ja 49** alusel maksustatud vara soetamismaksumust tulumaksuga maksustatud summa võrra sellel maksustamisperioodil, millal vara võõrandatakse või võetakse isiklikku tarbimisse.

Näide
FIE ostab trükipressi turuhinnaga 15 000 eurot juriidiliselt isikult, tasudes selle eest 5000 eurot. Ülejäänud 10 000 euro pealt on äriühing tasunud 20/80 tulumaksu. FIE otsustab selle vara hiljem maha müüa 30 000 euroga. Maksustatav tulu sellise vara võõrandamisel või isiklikku tarbimisse võtmisel leitakse järgmiselt.
Vara soetamisel kandis FIE tasutud 5000 eurot oma ettevõtluse kuludesse. Selle vara võõrandamisel (või isiklikku tarbimisse võtmisel) vähendatakse müügi-/turuhinda 10 000 euro võrra ja ettevõtluse tuludesse kantakse 20 000 eurot (30 000 – 10 000).

VARA ISIKLIKKU TARBIMISSE VÕTMINE

Avatud seaded
Ettevõtluses kasutatud vara, mille soetamismaksumus on ettevõtlustulust maha arvatud ja mida ettevõtluse lõpetamisel ei võõrandata, loetakse isiklikku tarbimisse võetuks ning lõpetamise maksustamisperioodi ettevõtlustulule lisatakse selle vara turuhind.

Isiklikku tarbimisse võetud vara hilisema võõrandamise korral maksustatakse saadud kasu üldises korras ning vara soetamismaksumuseks loetakse ettevõtlustulule lisatud summa.

Vaadake lisaks „**Ettevõtluses kasutatava vara isiklikku tarbimisse võtmise maksustamine ettevõtlusega tegelemise ajal**".

Isiklikuks tarbimiseks ei loeta ettevõtte vara hulka kuulunud vara üleandmist või pärandamist isikule, kes jätkab ettevõtte tegevust (tulumaksuseaduse § 37 lg 7).

Vaadake lisaks ptk XI „**Ettevõtte vara üleandmine või pärandamine isikule, kes jätkab FIE ettevõtte tegevust**".

HÄVINUD VARAD

Ettevõtluse kuludesse kantud hävinud või kadunud vara mahakandmine on vajalik selleks, et ettevõtluse lõpetamisel ei saaks lugeda sellist vara isiklikku tarbimisse võetuks ja vara turuhinda ei peaks lisama ettevõtlustulule.

Vara mahakandmine ettevõtlusest toimub ainult seaduste, raamatupidamise korraldamise eeskirjade ja teiste õigusaktide sätete kohaselt vormistatud dokumentatsiooni alusel.

Kuna kassapõhise raamatupidamisarvestuse korral, ei ole raamatupidamise sise-eeskirja, millega kehtestatakse varade mahakandmise kord, siis sellisel juhul koostab FIE hävinud või kadunud vara mahakandmise kohta akti või õiendi. Akt või õiend peab sisaldama vara liiki ja täielikku nimetust, soetamise aega ja ettevõtluse kuludesse kantud soetamismaksumust, vara hävinemise või kadumise korral sellekohast teavet, põhjust jne. Võimalusel peaks aktile või õiendile lisama asjaomaste ametkondade kinnituse vara hävimise või kadumise kohta.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025